प्रबरीभृज्ज्य ;

भर्जम् २-भ्रज्जम् २, } भर्जम् २-भ्रज्जम् २, } बिभर्जिषम् २-
भृष्ट्वा २, } भर्जयित्वा २-भ्रज्जयित्वा २, } बिभर्जिषित्वा २-

बिभर्क्षम् २-बिभ्रज्जिषम् २-बिभ्रक्षम् २, } बरीभृज्जम् २ ; }
बिभर्क्षित्वा २-बिभ्रज्जिषित्वा २-बिभ्रक्षित्वा २, } बरीभृज्जित्वा २ ; }

[1]भृगुः, [2]भृज्जनम्, [3]भ्राष्ट्रम् ।

(1187) "टु भ्राजृ दीप्तौ" (I-भ्वादिः-181. 823 अक.सेट्. आत्म.) [अ]

भ्राजकः-जिका, भ्राजकः-जिका, बिभ्राजिषकः-षिका, बाभ्राजकः-जिका ;

---

1. 'प्रथिम्रदिभ्रस्जां सम्प्रसारणं सलोपश्च' (द. उ. 1. 113) इत्यनेन कुप्रत्यये सम्प्रसारणे सकारलोपे, न्यङ्क्वादित्वात् (7-3-53) कुत्वे च रूपमेवम् । भृज्जति = परिपक्वविज्ञानो भवतीति **भृगुः**=महर्षिविशेषः ।

2. 'भूसूधूभ्रस्जिभ्यश्छन्दसि' (द. उ. 5.25) इति क्युन्प्रत्यये सम्प्रसारणे च रूपम् । बाहुलकात् लोकेऽपि प्रयोगः ।

3. भ्रस्जिगमि—' [द. उ. 8-80] इत्यादिना ष्ट्रन्प्रत्ययः वृद्धिश्च, बाहुलकात् रमागमो न । उपधासकारस्य लोपस्तु भवत्येव । धातुजकारस्य षत्वे ष्टुत्वे च रूपमेवम् । **भ्राष्ट्रम्**=भर्जनसाधनीभूतः पात्रविशेषः ।

[अ] भ्वादौ प्रथमतः, '**भ्राजृ दीप्तौ**' इति पठित्वा, पुनर्घटादौ '**टु भ्राजृ दीप्तौ**' इति पठ्यते । इमौ उभावपि दीप्त्यर्थकौ ऋदितौ चेति ज्ञायते । **न्यासकारस्तु** '**भ्राज दीप्तौ**' इत्येव '**भ्राज**भासधुर्वि—' (3-2-177) इत्यत्र पपाठ । **पदमञ्जर्यामपि** (7-4-3) '**भ्राज** दीप्तौ' इत्येव पाठो लक्ष्यते । '**भ्राजधातोः** ऋदित्करणमपाणिनीयम् ।' इति **काशिका** (7-4-3) अत्र ज्ञेया । '..... ऋदित्त्वमनुदात्तेत्त्वमात्रफलम् ।' इति **मा. धा. वृत्तिः** । ऋदित्त्वस्य तिङन्त एवोपयोगादस्माभिरुभावपि धातू समुच्चित्योपात्तौ । घटादिष्वेव फणादयः सप्त धातवोऽन्ते पठिताः । तत्र '**टु भ्राजृ**—' इत्येव पाठः **न्यासकार-मैत्रेय-रक्षित-पुरुषकार-सायण-सिद्धान्तकौमुद्यादि**सम्मतः । **क्षीरस्वामी तु** '**भ्राजृ**, टु भ्राश्च—' इत्यादि पठित्वा, 'टुरुभयस्य—**इत्येके**' । 'ट्वितोऽथुच्' (3-3-89) **भ्राजथुः** ।" इत्याह । **चान्द्राणां काशकृत्स्नीयानां** च धातुपाठे **भ्राज** इत्येव घटादौ पठितः न तु '**टु भ्राजृ**' इति **क्षी. टीकायां** प्रतिपादितम् । एतत् सर्वमत्रानुसन्धेयम् । 'अवश्यपठितव्येन फ[फा ?]णादिकेन **भ्राजते** इत्यादीनां सिद्धेः इह (=घटादिभिन्नस्थले भ्वादिषु) पाठोऽनार्ष इव ।' इति **न्यासकारवचनं मा. धा. वृत्तौ** उपात्तमप्यत्रावधेयम् ।